

*Віра Анатоліївна Явір,
провідний науковий співробітник
відділу конституційного права та місцевого самоврядування
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України,
доктор політичних наук
ORCID: 0000-0002-1854-5012*

*Денис Олегович Маркішев,
аспірант відділу міждисциплінарних та
порівняльних правових досліджень
ORCID: 0000-0002-3328-1238*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: СПРОБИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. На освітню політику та трансформацію освітнього законодавства України суттєво впливає євроінтеграція держави, яка безпосередньо стосується сфери освіти і, до того ж, відбувається в умовах війни. Україна розпочала інтеграцію в європейський освітній простір задовго до повномасштабного вторгнення РФ. У 2005 році Україна приєдналася до Болонського процесу – зближення і гармонізації систем освіти країн Європи в межах Болонської декларації з метою створення Єдиного європейського простору вищої освіти. У 2018 році на форумі міністрів освіти країн-учасниць було прийнято програмний документ – Паризьке комюніке, яким констатовано формування Європейського простору вищої освіти (далі – ЄПВО), що посилює співпрацю між національними системами вищої освіти, підвищує рівень їх прозорості та якості [1].

Україна, вживаючи необхідних заходів, зокрема в частині модернізації освітнього законодавства для впровадження Болонських принципів [2], ще до 2022 року зазнавала викликів російсько-української війни, невідомих іншим країнам-учасникам у просторі ЄПВО. У виступі на Fifth Bologna Policy Forum міністр освіти України наголосила на тому, що, створюючи внутрішню та зовнішню системи забезпечення якості освіти, Україна водночас змушена відповідати на такі виклики, як переміщення закладів освіти, здобувачів освіти та викладачів, нетипові для мирних країн. Водночас, коментуючи стан та хід реформи освіти в Україні, освітня чиновниця виголосила важливу ідею про те, що «академічна свобода та автономія закладів є основою пропонованих реформ. Однак... припущення про готовність університетів до цієї автономії виявилось дуже складним у реалізації. Нерідко університети не готові до відповідальності за якість вищої освіти, яку вони надають. Зміна свідомості з авторитарної культури зобов'язання до культури відповідальності та проактивності потребує злагоджених зусиль усіх учасників процесу» [3]. Однією з цілей реформи освіти та науки на нинішньому етапі державотворення визначено інтеграцію вищої освіти й науки України в освітній та дослідницький простір Європейського Союзу [4]. Але той факт, що саме держава є головним рушієм реформ та ініціатором законодавчих змін у сфері освіти, створює небезпеку тиражування авторитарної культури та наступу на академічні свободи та автономію закладів освіти, що є підвалиною функціонування ЄПВО.

Наразі академічна свобода й автономія закладів освіти передбачені законами України: «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), які постійно оновлюються в ході реформування освіти в Україні, хоча діють порівняно недавно. Прикладом того, як держава спробувала урізати ці свободи, є спроба на законодавчому рівні врегулювати боротьбу з академічною недоброчесністю. Не виникає сумнівів щодо того, що культура академічної доброчесності підвищує якість освіти та науки, однак її формування належить до сфери автономії і політики закладів освіти, а не держави.

Метою статті є проаналізувати одну зі спроб забезпечення академічної доброчесності на рівні національного законодавства як прояву правової зарегульованості, в цілому характерної для сфери освіти в Україні.

Аналіз останніх досліджень не проводиться, оскільки нас цікавить не позиція вчених, а виключно законодавча база – спроби забезпечення академічної доброчесності на рівні законів в Україні та у західних, зокрема європейських демократіях. Методологія дослідження базується на порівняльному та правовому аналізі нормативно-правих актів.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про освіту» (п. 2 ст. 2) підзаконні нормативно-правові акти не можуть звужувати змісту і обсягу конституційного права на освіту, а також визначених законом автономії суб'єктів освітньої діяльності та академічних свобод учасників освітнього процесу [5], з чого може випливати, що закони можуть, а це суперечить реалізації демократичних принципів та європейських цінностей у сфері освіти України. Внесений на розгляд парламенту проєкт Закону України «Про академічну доброчесність» № 10392 від 08.01.2024 свідчить, що законодавець цілком справедливо ставить під сумнів власну спроможність врегулювати відносини із забезпечення академічної доброчесності в освіті та науці. Зокрема, п. 2 ст. 3 законопроекту визначено, що «заклад освіти, наукова установа в межах своєї автономії має право самостійно приймати рішення з будь-яких питань формування, забезпечення та популяризації академічної доброчесності, що не врегульовані цим Законом та установчими документами закладу освіти, наукової установи». Водночас згідно з п. 3 ст. 3 «внутрішні акти закладу освіти, наукової установи не мають суперечити законодавству, що регулює питання забезпечення академічної доброчесності» [6]. Таким чином законодавець визнає, що поле формування, забезпечення та популяризації академічної доброчесності створюється й регулюється закладами освіти, а не державою.

У пояснювальній записці до проєкту закону наголошується, що саме «сформована у закладах освіти культура академічної доброчесності здобувачів освіти часто стає фундаментом цілком доброчесної поведінки випускників закладів освіти у їхньому професійному та особистому житті». При цьому метою законопроекту визначено «зростання культури академічної доброчесності в усіх закладах освіти і наукових установах, утвердження цінностей академічної доброчесності як в академічному середовищі, так і в суспільстві загалом» [7]. Тобто, намагаючись врегулювати відносини із забезпечення академічної доброчесності, законодавець заходить у сферу регулювання, закріплену за закладами освіти законами України «Про повну загальну середню освіту» та «Про вищу освіту». Так, згідно з п. 3 ст. 32 Закону України «Про вищу освіту» заклади вищої освіти зобов'язані «мати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти, у тому числі затверджену політику забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності (кодекс академічної доброчесності)» [8]; згідно з п. 2 ст. 42 Закону України «Про повну загальну середню освіту» «внутрішня система забезпечення якості освіти формується закладом освіти та має, зокрема, включати механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, види академічної відповідальності педагогічних працівників та учнів за конкретні порушення академічної доброчесності» [9].

Тобто формування політики забезпечення академічної доброчесності та напрацювання конкретних механізмів забезпечення академічної доброчесності чинним законодавством покладається на заклади освіти. Натомість зміни, які пропонуються законопроектом «Про академічну доброчесність» до вищезгаданих законів, звужують автономію закладів освіти. Так, згідно із запропонованими змінами до Закону України «Про вищу освіту» у новій редакції заклади вищої освіти вже не затверджуватимуть власну політику забезпечення академічної доброчесності (ст. 32), а згідно з оновленим п. 2 цієї статті будуть зобов'язані лише «вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення порушень» [10]. Це означає, що проєкт Закону України «Про академічну доброчесність» суперечить чинному законодавству, а саме Закону України «Про вищу освіту»: ст. 1, згідно з якою автономія закладу вищої освіти означає «самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління»; п. 3 ст. 2, відповідно до якого «права закладу вищої освіти, що визначають його автономію, встановлені цим Законом, не можуть бути обмежені іншими законами чи нормативно-правовими актами» [8].

Автономія закладів освіти закріплена не лише національним законодавством, а й вже згадуваною Болонською декларацією (угодою щодо стандартизації підходів до організації навчального процесу і функціонування вищої школи в Європейському Союзі) [11]. У Паризькому комюніке (2018) міністри освіти країн – членів Болонського процесу вказали на непорушність демократичних цінностей: «Академічна свобода і доброчесність, інституційна автономія, участь студентів і працівників у врядуванні вищої освіти та громадська відповідальність вищої освіти й за вищу освіту становлять основу Європейського простору вищої освіти» [11]. Натомість позиція, спрямована на обмеження академічної свободи та автономії закладів освіти в Україні ніяк не відповідає задекларованій урядом цілі «інтегрувати вищу освіту й науку України в освітній та дослідницький простір Європейського Союзу» [4].

Варто наголосити, що у більшості демократичних держав Західного світу забезпечення академічної доброчесності не регулюється національним законодавством, а покладається на заклади освіти, які дбають про свій імідж та плекають культуру доброчесності без втручання держави в регулювання дотримання академічної доброчесності. Вочевидь тому, ні у законопроекті «Про академічну доброчесність», ні у пояснювальній записці до нього немає жодної згадки про євроінтеграцію та відповідність її вимогам, адже він суперечить досягненню європейських стандартів у сфері освіти. Хоча в публічних виступах автори цієї законодавчої ініціативи наголошують, що «законопроект запроваджує в академічну та освітню сфери позитивні європейські практики подолання різних проявів академічної недоброчесності» [13].

Крім того, у виявленні порушення академічної доброчесності та встановленні відповідальності за нього проєкт закону створює дуалізм регулювання відносин – встановлення факту порушення академічної доброчесності відбувається згідно зі п. 2 ст. 17 «у порядку, визначеному цим Законом або внутрішніми документами закладу освіти, наукової установи (принцип презумпції академічної доброчесності)». Що викликає закономірне питання, на основі яких саме актів відбуватиметься притягнення до академічної відповідальності особи у разі встановлення факту порушення нею академічної доброчесності.

Проект Закону України «Про академічну доброчесність» не врегульовує відносини із забезпечення академічної доброчесності також тому, що не містить чітких критеріїв встановлення факту порушення академічної доброчесності. Так, згідно з п. 1 ст. 17 «порушенням академічної доброчесності є визначена цим Законом, спеціальним законом та/або внутрішнім актом закладу освіти, наукової установи дія чи бездіяльність суб'єкта академічної діяльності, що порушує визначені цим Законом цінності, принципи та/або правила академічної доброчесності» [6]. Якщо цінності та принципи академічної доброчесності визначені ст. 4 законопроекту, то правила академічної доброчесності у ньому відсутні взагалі, хоча є чимало загадок і посилань на них. Так, серед принципів академічної доброчесності згадується «публічність інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальності за них» (п. 3 ст. 4). Назагал правила з академічної доброчесності загадуються у статтях 1, 4, 7, 9, 10, 12, 13, 17.

Більше того, законопроектом «Про академічну доброчесність» пропонується внести зміни до низки інших законодавчих актів, які посилаються на відсутні у цьому проєкті правила академічної доброчесності. Відповідно до п. 1 ст. 21 особа «притягається до академічної відповідальності виключно у разі встановлення факту порушення нею академічної доброчесності» на основі нечітко визначених цінностей, принципів і відсутніх правил академічної доброчесності у цьому проєкті закону зокрема та українському законодавстві загалом. Прикладами нечітко визначених цінностей можна назвати: «чесність учасників освітнього процесу та вчених перед собою та іншими особами, рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності» (ст. 4) (якими є критерії дотримання або порушення цих цінностей?).

Не краща ситуація з принципами, наприклад, що означає принцип – «нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушень академічної доброчесності» (ст. 4), яким нормативно-правовим актом визначено це поняття, щоб констатувати на основі проєкту цього закону, що дія чи бездіяльність суб'єкта академічної діяльності порушує такий принцип? Є побоювання, що законопроект «Про академічну доброчесність» може перетворитися на інструмент політичних переслідувань педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників і здобувачів освіти, адже рішення про факт порушення академічної доброчесності прийматимуться суб'єктивно без чітких,

зрозумілих критеріїв. Проект нормативно-правового акта мав би містити чіткі стандарти і визначення, наразі він імітує боротьбу з академічною недоброчесністю, на законодавчому рівні формуєчи майданчик для вибіркового тиску на освітню та академічну спільноту.

Відтак, законопроект «Про академічну доброчесність» суперечить ст. 24 (громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом) та ст. 21 (усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах) Конституції України, адже відсутність чітких критеріїв встановлення факту порушення та притягнення до відповідальності унеможливує дотримання конституційного принципу рівності, закріпленого у цих статтях Основного Закону України. А також суперечить принципу недискримінації – відповідно до Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» законодавство України ґрунтується на принципі недискримінації, що передбачає незалежно від певних ознак, забезпечення рівності перед законом осіб та/або груп осіб (ст. 2) [14].

За порушення академічної доброчесності здобувачів освіти пропонують притягати до академічної відповідальності з 14-річного віку. Основних видів порушення академічної доброчесності визначено 12, що ускладнює їх розмежування та процедуру притягнення до академічної відповідальності. Це: 1) відчуження авторства; 2) академічний плагіат; 3) приписування авторства; 4) самоплагіат; 5) фабрикація; 6) фальсифікація; 7) недоброчесне оцінювання результатів навчання; 8) несамостійне виконання завдання; 9) недозволена допомога; 10) академічний саботаж; 11) схилення до порушення академічної доброчесності; 12) інституційні порушення академічної доброчесності [6]. Академічним плагіатом визначено, крім оприлюднення чужих наукових результатів або опублікованих раніше творів без посилання, також текстів та/або результатів, згенерованих комп'ютерною програмою в автоматичному режимі. Особа не може вважатися автором академічного твору, створеного ШІ. На додаток, спеціальними законами у сфері освіти і науки або закладами освіти, науковими установами можуть визначатися ще й додаткові види порушень академічної доброчесності, які мають характеризуватися однією чи декількома з таких ознак: обман, несправедливість, бездіяльність, неприйняття рішень, прийняття рішень невчасно, свідоме порушення своїх обов'язків, привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб) (ст. 18). Це вкотре вказує на неспроможність держави жорстко на рівні законодавства врегулювати таку динамічну сферу відносин, як забезпечення академічної доброчесності.

Академічна відповідальність визначена законопроектом особливим заходом забезпечення академічної доброчесності й полягає у застосуванні до особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності, санкції (санкцій), які можуть бути застосовані до здобувача освіти, педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника закладу освіти, наукової установи, вченого. Серед них найжорсткішими є позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), позбавлення наукового ступеня, позбавлення вченого звання, позбавлення педагогічного звання, позбавлення кваліфікаційної категорії. Для здобувачів освіти – це відрахування та відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням; позбавлення на певний строк пільг з оплати навчання.

Прикметно, що до особи, яка порушила академічну доброчесність, може бути застосовано одну або декілька санкцій (ст. 22) і кількість санкцій ніде не визначена, що може вказувати на порушення законопроектом юридичного принципу *non bis in idem*, зафіксованого в ч. 1 ст. 61 Конституції України «ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення». Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 300/195/20 пояснив, як розуміти і застосовувати конституційну заборону на притягнення до відповідальності за одне й те ж правопорушення. «Цією конституційною нормою встановлено заборону саме «подвійного», а не «повторного» притягнення до відповідальності», – зазначається у постанові Верховного Суду [15]. У випадку порушення академічної доброчесності йдеться про можливість застосування декількох санкцій за один і той самий факт порушення, що може бути витлумачено як повійне притягнення до відповідальності та оскаржене суб'єктом академічної діяльності у суді.

Висновки. Проект Закону України «Про академічну доброчесність» № 10392 від 08.01.2024 не врегулює відносини щодо забезпечення академічної доброчесності; не відповідає цілям євроінтеграції України, зокрема досягненню та дотриманню європейських стандартів у сфері освіти

(Європейського простору вищої освіти), відповідно до яких забезпечення академічної доброчесності належить до сфери академічної свободи закладів освіти, а не регулюється законодавством; обмежує автономію закладів освіти, передбачену Болонською декларацією та Законами України «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту»; суперечить Конституції України та Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» у частині дотримання принципів рівності, недискримінації та non bis in idem, на яких має ґрунтуватися законодавство України, позаяк пропонує притягувати до відповідальності за порушення академічної доброчесності осіб за нечіткими (принципи та цінності академічної доброчесності) або відсутніми в українському законодавстві критеріями (правила академічної доброчесності) та у подвійному обсязі.

Натомість автори законопроекту помилково вважають, що заклади освіти та наукові установи отримують чіткий дороговказ з набором мінімальних вимог для формування простору академічної доброчесності та інструментарій для реагування на її порушення, оскільки «фрагментарне регулювання питань академічної доброчесності на рівні різних законодавчих актів об'єднується в межах одного закону» [13]. Поданий законопроект міг би бути оформлений у вигляді політичного документа – Концепції / програми / стратегії / білої книги / дорожньої карти формування культури академічної доброчесності в Україні, бо у вигляді закону він стане продуктом авторитарної культури, яка обмежує демократичні гуманітарні права і свободи людини, зокрема конституційне право на освіту.

Список використаних джерел

1. Paris Communiqué. Paris, May 25th 2018. EHEA. URL: <https://www.enqa.eu>
2. Болонський процес. Вища освіта. URL: <http://vnz.org.ua/bolonskyj-protses>
3. Паризьке Комюніке – 2018: створено Європейський простір вищої освіти. Національна академія педагогічних наук. URL: https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/1492/
4. Реформа освіти та науки. *Урядовий портал*. URL: <https://bit.ly/3vIy4cI>
5. Про освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38–39. Ст. 380.
6. Про академічну доброчесність: проект Закону України № 10392 від 08.01.2024. Верховна Рада України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481>.
7. Про академічну доброчесність: пояснювальна записка до проекту Закону України № 10392 від 08.01.2024. Верховна Рада України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481>.
8. Про вищу освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37–38. Ст. 2004.
9. Про повну загальну середню освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2020. № 31. Ст. 226.
10. Про академічну доброчесність: порівняльна таблиця до проекту Закону України № 10392 від 08.01.2024. Верховна Рада України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481>
11. The Bologna Process and the European Higher Education Area. European Education Area. URL: <https://shorturl.at/ryLQY>
12. Paris Communiqué. Paris, May 25th 2018. EHEA. URL: <https://www.enqa.eu>
13. Луканська А. Каратимуть за самоплагіат, академічний саботаж та приписування авторства. *Голос України*. URL: <http://www.golos.com.ua/article/376204>
14. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 32. Ст. 412.
15. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 19 березня 2021 р. у справі № 300/195/20 (адміністративне провадження № К/9901/23415/20). *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://shorturl.at/dDRY9>

References

1. Paris Communiqué. Paris, May 25th 2018. EHEA. URL: <https://www.enqa.eu>
2. Bolonskyi protses. Vyshcha osvita. URL: <http://vnz.org.ua/bolonskyj-protses>
3. Paryzke Komyunike – 2018: stvoreno Yevropeyskyi prostir vyshchoi osvity. Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk. URL: https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/1492/
4. Reforma osvity ta nauky. *Uriadovyi portal*. URL: <https://bit.ly/3vIy4cI>
5. Pro osvitu: Zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2017. № 38–39. St. 380.
6. Pro akademichnu dobrochesnist: proiekt Zakonu Ukrainy № 10392 vid 08.01.2024. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481>
7. Pro akademichnu dobrochesnist: poiasniuvalna zapyska do proiektu Zakonu Ukrainy № 10392 vid 08.01.2024. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481>
8. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2014. № 37–38. St. 2004.

9. Pro povnu zahalnu seredniu osvitu: Zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2020. № 31. St. 226.
10. Pro akademichnu dobrochesnist: porivnialna tablytsia do projektu Zakonu Ukrainy № 10392 vid 08.01.2024. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481>
11. The Bologna Process and the European Higher Education Area. European Education Area. URL: <https://shorturl.at/ryLQY>
12. Paris Communiqué. Paris, May 25th 2018. EHEA. URL: <https://www.enqa.eu>
13. Lukanska A. Karatymut za samoplahiat, akademichni sabotazh ta pryypysuvannia avtorstva. *Holos Ukrainy*. URL: <http://www.golos.com.ua/article/376204>
14. Pro zasady zapobihannia ta protydii dyskryminatsii v Ukraini: Zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2013. № 32. St. 412.
15. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladі kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu vid 19 bereznia 2021 r. u spravi № 300/195/20 (administratyvne provadzhennia № K/9901/23415/20). *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://shorturl.at/dDRY9>

Явір В. А., Маркішев Д. О. Академічна доброчесність: спроби законодавчого врегулювання в контексті євроінтеграції України

У статті проаналізовано одну із законодавчих спроб забезпечення академічної доброчесності на рівні національного законодавства як прояву правової зарегульованості, загалом характерної для в Україні. На освітню політику та трансформацію освітнього законодавства України суттєво впливає євроінтеграція держави, яка безпосередньо стосується сфери освіти і, до того ж, відбувається в умовах війни. Однією з цілей реформи освіти та науки на нинішньому етапі державотворення визначено інтеграцію вищої освіти й науки України в освітній і дослідницький простір ЄС. Але той факт, що саме держава є головним рушієм реформ та ініціатором законодавчих змін у сфері освіти, створює небезпеку тиражування авторитарної культури та наступу на академічні свободи та автономію закладів освіти, що є підвалиною функціонування Європейського простору вищої освіти. Прикладом того, як держава спробувала урізати ці свободи, є спроба на законодавчому рівні врегулювати боротьбу з академічною недоброчесністю. Без сумніву, культура академічної доброчесності підвищує якість освіти та науки, однак її формування належить до сфери автономії і політики закладів освіти, а не держави.

Ключові слова: академічна доброчесність, академічна свобода, автономія закладів освіти, конституційне право на освіту, дискримінація, євроінтеграція.

Yavir V. A., Markishev D. O. Academic Integrity: legislative regulation attempts in the context of Ukraine's European integration

The article analyzes one of the legislative attempts to ensure academic integrity at the level of national legislation as a manifestation of legal overregulation, which is generally characteristic of Ukraine. The educational policy and transformation of Ukraine's educational legislation are significantly influenced by the country's European integration, which directly affects the education sector, and is also taking place in the context of war. One of the goals of the education and science reform at the current stage of state-building is the integration of Ukraine's higher education and science into the EU educational and research space. However, the fact that the state is the main driver of reforms and the initiator of legislative changes in the field of education creates a danger of replicating authoritarian culture and attacking academic freedoms and university autonomies, which is the basis of the European Higher Education Area (EHEA). An example of how the state has attempted to curtail these freedoms is the attempt to regulate the fight against academic misconduct at the legislative level. Undoubtedly, the culture of academic integrity improves the quality of education and science, but its formation belongs to the sphere of autonomy and policy of educational institutions, not the state.

The Draft Law of Ukraine "On Academic Integrity" No. 10392 of 08.01. 2024 does not regulate relations on ensuring academic integrity; does not meet the goals of Ukraine's European integration, in particular the achievement and observance of European standards in education (European Higher Education Area), according to which ensuring academic integrity belongs to the sphere of academic freedom of educational institutions, and is not regulated by law; restricts the university autonomy provided for by the Bologna Declaration and the Laws of Ukraine "On Higher Education" and "On Complete General Secondary Education"; contradicts the Constitution of Ukraine. The submitted draft law could be formalized in the form of a policy document - a Concept / program / strategy / white paper / roadmap for the formation of a culture of academic integrity in Ukraine.

Key words: academic integrity, academic freedom, university autonomy, constitutional right to education, discrimination, European integration.

DOI: 10.33663/2524-017X-2024-15-189-194